

บทเรียน ๗ ปี

(พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๑)

www.teenpath.net

กับพันธมิตรซีโพรง

ฯให้กระรอกปลอดภัย

Teenpath

บทเรียน ๗ ปี

(พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๑)

www.teenpath.net

กับพันธกิจชี้โพรงให้กระรอกปลอดภัย

บทเรียน ๗ ปี

(พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๑)

www.teenpath.net กับพันธมิตรซีไอเอรณรงค์รณรงค์

พิมพ์ครั้งที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม

เลขมาตรฐานสากล ๙๗๘-๖๑๖-๗๕๒๕-๐๒-๐

พิมพ์ที่ บริษัท พี.เอส. ซัพพลาย จำกัด

ภาพประกอบ ฉันทนันท์ ฉัพพรรณรังษี

รูปเล่ม นายวัฒน์สินธุ์ สุวรรตนานนท์

จัดพิมพ์โดย องค์การแพธ (PATH)

๓๗/๑ ซ.เพชรบุรี ๑๕ ถ.เพชรบุรี กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๖๕๓-๗๕๖๓-๕ โทรสาร ๐-๒๖๕๓-๗๕๖๘

องค์การแพธยินดีให้มีการเผยแพร่หนังสือนี้อย่างแพร่หลายต่อไป อย่างไรก็ตาม หากบุคคลหรือหน่วยงานใดต้องการนำเนื้อหาจากหนังสือนี้ไปใช้อ้างอิงในเอกสารหรือสื่ออื่นๆ ขอความกรุณาแจ้งให้องค์การแพธทราบล่วงหน้า และ/หรือขอความกรุณาอ้างอิงที่มาของข้อมูลนั้นๆ ตามมาตรฐานสากลด้วย ขอขอบคุณยิ่ง

สนใจดาวน์โหลดหลักสูตร หรือรายละเอียดเทศศึกษาารอบด้านทางออนไลน์ ได้ที่ www.teenpath.net หรือบริการสุขภาพทางเพศและเอ็ดส์สำหรับเยาวชน ได้ที่ www.lovecaresation.com หากต้องการเสนอแนะหรือแสดงความคิดเห็นต่อหนังสือนี้ ประการใด กรุณาติดต่อองค์การแพธโดยตรง หรือทางอีเมล pathbangkok@path.org

คำนำ

หนังสือเล่มนี้เกิดขึ้นจากประสบการณ์การพัฒนาเว็บไซต์ว่าด้วยเพศศึกษาตลอดระยะเวลา ๗ ปีนับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๔ ถึง ๒๕๕๑ ขององค์การแพธ (PATH) ภายใต้ชื่อเว็บไซต์ว่า www.teenpath.net บทเรียนจากการนำเทคโนโลยี เครื่องมือใหม่ๆ มาพัฒนาเพื่อสื่อสารเรื่องเพศและเพศศึกษากับกลุ่มเป้าหมายทั้งวัยรุ่นและผู้ใหญ่ในช่วงที่ผ่านมา คงจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่กำลังคิดจะสื่อสารเรื่องราวในทำนองเดียวกันถึงกลุ่มเป้าหมายที่ตนกำลังทำงานอยู่ด้วย โดยเฉพาะหากท่านเป็นคนหนึ่งที่เห็นความสำคัญของสื่อออนไลน์ ประการสำคัญนอกจากการทำหน้าที่ “ชี้โพรงให้กระรอกปลอดภัย” แล้ว องค์การแพธหวังว่าบทเรียนเล่มนี้คงจะเกิดมรรคผลในการสร้างความกระจ่างและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เรื่องเพศของสังคมไทยต่อไป

องค์การแพธ (PATH)

๒๕๕๑

สารบัญ

คำนำ	๓
๑. แรกก้าวในยุค “ร้านยาเพื่อนวัยรุ่น”	๖
๒. “ถูกแฮ็คชื่อ!” บทเรียนบทแรกจากสื่อเว็บไซต์	๙
๓. เปิด “คลินิกสุขภาพ” สนามถาม-ตอบ เรื่องเพศของวัยรุ่น	๑๒
๔. จาก “คลินิกสุขภาพ” ขยับสู่ “ห้องก้าวทันวัยทีน”	๑๕
๕. “เกมเพศศึกษา” ผลผลิตจากกระแสเด็กติดเกม	๒๔
๖. กับก้าวอย่างสู่การเป็น “แหล่งเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา”	๒๗
๗. เสียงสะท้อนและการตอบรับ	๔๐
๘. ข้อค้นพบและบทเรียนจากการทำงาน	๔๓
บทส่งท้าย	๕๑
สรุปพัฒนาการเว็บไซต์ teenpath.net	๕๒
ตลอดช่วง ๗ ปีที่ผ่านมา	

๑. แรกก้าวในยุค “ร้านยาเพื่อนวัยรุ่น”

ถ้าจะกล่าวถึงเว็บไซต์เพศศึกษาที่ชื่อ teenpath.net โดยไม่อ้างถึงโครงการ “ร้านยาเพื่อนวัยรุ่น” เลยคงเป็นไปไม่ได้ เพราะย้อนหลังไปเมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ คำว่า teenpath ได้เริ่มปรากฏตัวเป็นครั้งแรกบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมสัญญาณอินเทอร์เน็ต โดยมีกลุ่มเป้าหมายในช่วงแรกเป็นกลุ่มวัยรุ่นอายุระหว่าง ๑๓-๑๘ ปี

“เริ่มต้นจากโครงการร้านยาเพื่อนวัยรุ่น ที่เราต้องพัฒนาสื่อเพื่อสื่อสารเรื่องสุขภาพทางเพศ เพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย และวิธีคุมกำเนิดให้กับวัยรุ่นที่มาซื้อถุงยาง ยาคุม ตลอดจนจนยารักษาอาการจากการติด

บทเรียน ๗ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๑)

โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่ร้านขายยา สิ่งหนึ่งที่เราพัฒนาขึ้นคือ พ็อคเก็ตบุ๊ก “รักออกแบบได้” ซึ่งเป็นสื่อให้ข้อมูลเรื่องสุขภาพทางเพศ ที่เป็นประโยชน์แก่วัยรุ่น ในขณะนั้น นอกจากสื่อสิ่งพิมพ์แล้วยังมี เว็บไซต์ที่กำลังเป็นที่นิยมในกลุ่มวัยรุ่น เราจึงเริ่มต้นพัฒนาเว็บไซต์ที่ให้ข้อมูล ความรู้เรื่องสุขภาพทางเพศเพื่อเป็นช่องทางสื่อสารกับวัยรุ่น อีกช่องทางหนึ่ง”

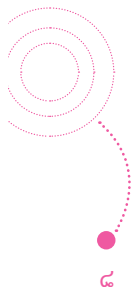
กัณทิมา เพชรคง หนึ่งในทีมพัฒนาเว็บไซต์ในยุคบุกเบิกเล่า ถึงที่มาของการตัดสินใจเลือกใช้ “เว็บไซต์” เป็น “เครื่องมือ” หรือ “ช่องทาง” ในการสื่อสารกับวัยรุ่น ซึ่งไม่เพียงคุณสมบัติโดดเด่นในตัว ของสื่อประเภทนี้ที่รวดเร็ว ฉับไว เป็นส่วนตัว และสามารถเข้าถึงได้ โดยไม่ยากนัก ยังมีจุดเด่นที่สอดคล้องกับบุคลิกลักษณะของวัยรุ่นใน ยุค พ.ศ. นั้น ได้อย่างลงตัว โดยช่วงเริ่มต้นทีมงานได้นำเนื้อหาที่ พัฒนาขึ้นไปไว้ที่เว็บไซต์ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ภายได้ เมนู “เพื่อนใจวัยรุ่น” หรือ “Friend Corner”

เพียงช่วงเวลาไม่นาน เรื่องราวที่สื่อสารเกี่ยวกับเรื่องเพศกลายเป็นประเด็นที่ “โดนใจ” วัยรุ่นจำนวนไม่น้อย จนเป็นที่มาของการเปิด

www.teenpath.net กับพันธกิจชี้โพรงให้กระรอกปลอดภัย

เว็บไซต์เป็นของตัวเอง ภายใต้ชื่อ teenpath.com เพื่อทำหน้าที่เป็น
สื่อกลางนำเสนอข้อมูล ความรู้ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและเพศศึกษา
ไปสู่กลุ่มวัยรุ่นที่อาจคับข้องใจ ไม่มีที่พึ่ง เพราะไม่รู้จะถามใคร หรือ
อาจเป็นเพราะไม่กล้าถามใครโดยเปิดเผยตัว

๒. "ถูกแฮ็คชื่อ!" บทเรียนบทแรก จากสื่อเว็บไซต์

การทำหน้าที่ในนามเว็บไซต์ teenpath.com เพื่อตอบใจภัย
ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นวัยรุ่นในยุคแรกเริ่มนี้ ถือว่าได้ทำ
หน้าที่อย่างสมบูรณ์ ในฐานะเป็น “พี่ / เพื่อนที่เข้าใจวัยรุ่น” พร้อม
จะรับฟังเรื่องราวของวัยรุ่นแบบเปิดใจ และให้ข้อมูลเพื่อสร้างทางเลือกที่
รอบด้านในสถานการณ์ที่เผชิญอยู่ แต่ในช่วงเวลานั้นเอง บทเรียนแรก
จากการพัฒนาสื่อเว็บไซต์ก็เกิดขึ้น เมื่อชื่อเว็บไซต์ teenpath.com
ถูกนำไปใช้โดยหน่วยงานหนึ่งในต่างประเทศ เรียกกันง่ายๆ ในวงการ
อินเทอร์เน็ตก็คือ “ถูกแฮ็คชื่อ” นั่นเอง

www.teenpath.net กับพันธกิจชี้โพรงให้กระรอกปลอดภัย

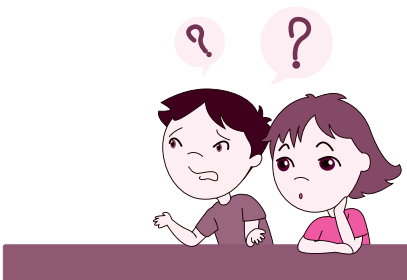
“ปกติการทำเว็บไซต์ อย่างแรกเลยเราต้องหาชื่อเว็บไซต์ หรือที่เราเรียกกันว่า Domain Name ที่ยังไม่มีใครขอจดให้ได้ก่อน แล้วจะจดเองหรือฝากให้บริษัทที่เรารับฝากจดให้ก็ได้ ตอนนั้นเราไม่มี Server (เครื่องคอมพิวเตอร์ หรือระบบปฏิบัติการ หรือโปรแกรมที่ทำหน้าที่ให้บริการด้านเว็บไซต์) เองด้วย ก็เลยใช้วิธีเช่า Hosting (บริษัทที่เปิดให้บริการรับฝากเว็บไซต์ โดยคิดค่าบริการเป็นค่าเช่าตามพื้นที่ที่ขอเปิดใช้บริการ) และฝากจดชื่อเว็บไซต์ไปด้วยเลย ถ้าวันที่เช่า Hosting และ Domain Name ใกล้หมดอายุจะมีระบบแจ้งเตือนทางอีเมลล่วงหน้า ๑ เดือน แต่บริษัทที่เราเช่า Hosting และรับฝากจด Domain Name ย้ายสำนักงาน จึงไม่มีระบบเตือนมาทางอีเมล เรายังไม่ได้จำเองด้วยว่าหมดอายุเมื่อไหร่ รู้อีกที เว็บไซต์เข้าไม่ได้ เลยแจ้งกลับไปบริษัทที่รับจดให้เรา ก็เลยรู้ว่า โดนขโมยชื่อไปแล้ว เราต่ออายุไม่ทันทั้งๆ ที่เหลือเวลาอีก ๓ วัน ทางบริษัทให้คำอธิบายว่า ปกติเขาจะต้องแจ้งให้เราต่ออายุล่วงหน้า ๑ เดือน หรืออย่างน้อย ๑ อาทิตย์ นี่เหลือเวลาไม่กี่วัน เลยเป็นไปได้ว่ามีคนแจ้งความต้องการที่จะใช้ชื่อนี้พร้อมชำระเงินเข้าไปก่อนเรา หลังจากนั้นไม่ถึงเดือนก็มีอีเมลกลับมาหาเราว่าจะขายชื่อเว็บไซต์ให้กับเราด้วยราคาหลายหมื่นบาท หาข้อมูลจากเพื่อนๆ ที่ทำเว็บไซต์เลยรู้ว่า มีพวกที่ทำอาชีพแบบนี้อยู่ บริษัทต่างๆ ก็โดนแบบนี้

มาหลายทีแล้ว บางบริษัทจำเป็นต้องซื้อคืนมาในราคาที่สูงมาก นี่เป็นเหตุผลว่าทำไมเราถึงได้เปลี่ยนจาก .com เป็น .net”

การเปลี่ยนชื่อเว็บไซต์ที่กำลังได้รับความนิยมและอยู่ในความจดจำของผู้ใช้จาก teenpath.com มาเป็น teenpath.net ทำให้ทีมงานต้องโหมกำลังสำหรับการประชาสัมพันธ์ชื่อเว็บไซต์ใหม่อยู่ไม่น้อย เพราะการทำให้คนจดจำชื่อเว็บไซต์ใหม่ต้องอาศัยเวลา และสร้างเนื้อหาที่น่าสนใจเพียงพอจึงจะดึงดูดนักท่องเที่ยวเว็บไซต์ได้ และเป็นที่ยอมรับว่าในโลกของอินเทอร์เน็ตมีจำนวนเว็บไซต์ที่รอผู้เข้าไปเยี่ยมชมอยู่มากมายมหาศาลนัก

www.teenpath.net กับพันธกิจชี้โพรงให้กระรอกปลอดภัย

๓. เปิด "คลินิกสุขภาพ" สนามถาม-ตอบ เรื่องเพศของวัยรุ่น

ในเวลาไม่นาน ชื่อเว็บไซต์ teenpath.net ก็กลายเป็นที่รู้จัก และคุ้นหูในหมู่วัยรุ่นอีกครั้ง ด้วยสถานะและบทบาทที่ยังคงทำหน้าที่ เป็น "พี่ / เพื่อนที่เข้าใจวัยรุ่น" โดยเฉพาะบนกระดานถามตอบหน้า เว็บบอร์ด (webboard) ที่ใช้ชื่อคอลัมน์ว่า "คลินิกสุขภาพ" ซึ่งเป็น คอลัมน์ที่วัยรุ่นให้ความสนใจส่งคำถาม ข้อสงสัย หรือคำปรึกษาเข้ามา มากมาย โดยแต่ละวันจะมีแพทย์ เภสัชกร คนทำงานเรื่องเพศและ อนามัยวัยรุ่นที่มีจิตอาสาคอยผลัดกันตอบคำถามในเว็บบอร์ดโดยใช้ นามสมมติเหมือนกันในชื่อ "พี่แพท"

บทเรียน ๗ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๑)

“จากคำถามมากมายใน teenpath.net คำถามที่น้องๆ เยาวชนเข้ามาถามอยู่เสมอจะเป็นเรื่อง **กลัวตั้งท้อง** ไม่ว่าผ่านไปกี่ปี คำถามเรื่องนี้ก็ยังเป็นคำถามยอดฮิตอยู่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ายังมีเด็กมากมายที่โตมาโดยไม่ได้รับข้อมูลเรื่องเพศ” **สุภัทรา บัวเพิ่ม** หนึ่งในทีมเจ้าหน้าที่องค์การแพธที่เข้ามาช่วยตอบคำถามในคลินิกสุขภาพ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ เล่าถึงคำถามที่มักได้รับเป็นประจำ และจากการรวบรวมคำถามที่ส่งเข้ามาที่ **“คลินิกสุขภาพ”** พบว่า มีคำถามซึ่งเป็นที่สนใจของกลุ่มวัยรุ่น ๒ ลักษณะสำคัญ ประการแรก เป็นประเด็นคำถามหรือข้อสงสัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและจิตใจ ประการที่สอง เรื่องสุขภาพทางเพศ การมีเพศสัมพันธ์ และการคุมกำเนิด ต่อไปนี้เป็นบางส่วนของคำถามที่ปรากฏผ่านคอลัมน์ **“คลินิกสุขภาพ”** ในช่วง ๓ ปีแรกของการทำเว็บไซต์ (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๔๖)

“ผมอายุ ๑๖ ปี ส่วนสูง ๑๗๑ ซม. น้ำหนัก ๕๓ กก. อวัยวะเพศตอนแข็งตัวยาวแค่ ๔ นิ้ว ผมรู้สึกอายนานๆ ผมอยาก
ให้ของผมใหญ่ขึ้น ผมควรทำไง” (พ.ศ. ๒๕๔๕)

www.teenpath.net กับพันธกิจชี้โพรงให้กระรอกปลอดภัย

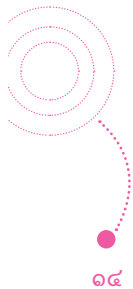
“เราก็มักมีอาการผศนะ แต่ไม่รู้จะทำยังไงดี ช่วยแนะนำหน่อยนะคะ และอยากรู้ว่าถ้าช่วยเหลือตนเองแล้วเยื่อพรหมจรรย์จะขาดมั้ย? และถ้าอยากรู้ว่าขนาดของตนเองหลวมหรือพอดีทำอย่างไรคะ” (พ.ศ. ๒๕๔๕)

“ผมกับแฟนไม่ได้มีอะไรกัน แต่เราแค่โดนของกันและกัน และบังเอิญผมน้ำแตก โดนตรงนั้นของเธอ ตอนนั้นมันส์ของเธอยังไม่มาแล้วเธอบอกว่าเธออ้วนขึ้น ผมจะรู้ได้ไงว่าเธอท้องหรือเปล่า” (พ.ศ. ๒๕๔๕)

“อ่านดูในหัวข้อรักออกแบบได้ของเว็บนี้แล้ว เกี่ยวกับการนับหน้า ๗ หลัง ๗ ถ้าเข้าใจไม่ผิดหมายความว่า ถ้ามีเพศสัมพันธ์ขณะที่มีประจำเดือนจะไม่ตั้งท้องใช่ไหมคะ” (พ.ศ. ๒๕๔๕)

“ผมคิดว่าผมเป็นโรคเนื้องอกหงอนไก่ไขหรือเปล่าครับ มีวิธีรักษาแบบอื่นหรือเปล่า (ค่าใช้จ่ายเท่าไร) โรคจะมีผลต่อร่างกายอย่างไรบ้างเมื่อก่อนมีไม่กี่เม็ด แต่ตอนนี้มันมีมากกว่าเดิม หอมว่าผมควรไปพบแพทย์ดีหรือเปล่า” (พ.ศ. ๒๕๔๖)

บทเรียน ๗ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๑)

๕. จาก "คลินิกสุขภาพ" ขยับสู่ "ห้องท้าวทันวิทยาทัน"

อาจด้วยเหตุผลที่เว็บไซต์ teenpath.net เป็นเว็บไซต์ทางเลือกที่เผยแพร่เรื่องราวเกี่ยวกับเพศอย่างตรงไปตรงมา และยังมีไม่มากนักในยุคนั้น ทำให้เว็บไซต์ได้รับความนิยมอย่างรวดเร็ว ผลที่ตามมาคือเว็บมาสเตอร์และเจ้าหน้าที่องค์การแพชต้องคอยตั้งรับกับคำถามที่ถาโถมเข้ามาจำนวนมากในแต่ละวัน

"เมื่อผ่านไปหนึ่งปี พบว่า เว็บบอร์ดซึ่งเป็นพื้นที่ของการถามตอบต้องพบกับคำถามที่หลากหลายมากกว่าเรื่องสุขภาพทางเพศ หรือการมีเพศสัมพันธ์ คือเป็นประเด็นสัมพันธ์ภาพในครอบครัว ในกลุ่ม

www.teenpath.net กับพันธกิจชี้โพรงให้กระรอกปลอดภัย

เพื่อน การค้นหาตัวเองกรณีรักเพศเดียวกัน สะท้อนให้เห็นว่าวัยรุ่นมีเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการใช้ชีวิต และความรู้สึกที่มีต่อผู้อื่นมากขึ้น เว็บไซต์จึงต้องเพิ่มข้อมูล เนื้อหาที่เป็นเรื่องสัมพันธ์ภาพในแง่มุมต่างๆ ตลอดจนการค้นหารสนิยมทางเพศของตัวเองเพิ่มขึ้น จนเป็นที่มาของ **ห้องก้าวทันวัยทีน** ซึ่งเป็นการพัฒนาเนื้อหาจากประเด็นที่มีการถามตอบเข้ามาในคลินิกสุขภาพ แล้วนำมาจัดทำเป็นชุดข้อมูล โดยเรียบเรียงเขียนเป็นบทความ ให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เข้าชมเว็บไซต์ คือชุดข้อมูล “ก้าวแรก” ว่าด้วยเรื่องเกี่ยวกับร่างกายและสุขภาพทางเพศ “ก้าวที่สอง” เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย และ “ก้าวที่สาม” เป็นเรื่องสัมพันธ์ภาพ การปฏิบัติตัวเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน แฟน หรือพ่อแม่ รวมทั้งความเข้าใจในเรื่องเพศที่สาม”

คำบอกเล่าข้างต้นของ **กันทิมา** ในฐานะผู้ดูแลเว็บไซต์ สอดคล้องกับสิ่งที่ **นิกร อาทิตย์** อาสาสมัครจากกลุ่ม Bangkok Rainbow ซึ่งเป็นองค์กรที่ทำงานประเด็นชายรักชาย และเข้ามาช่วยตอบคำถามตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ พบว่า “คำถามที่เจอบ่อยมาจากเด็กกลุ่มวัยประมาณมัธยมต้น เป็นช่วงที่สับสน ไม่เข้าใจตัวเอง หรือกำลังค้นหาตัวเองว่าเป็นอย่างไร ปัญหาเรื่องความรู้สึกว่าตัวเองแตกต่างจากเพื่อน ทำไมเพื่อนเรามีรสนิยม ความชอบไม่เหมือนเขา การปรับตัว และความสัมพันธ์”

บทเรียน ๗ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๑)

การมีพื้นที่ถามตอบในคอลัมน์คลินิกสุขภาพ ทำให้คำถามที่เข้ามาในแต่ละช่วงเวลากลายเป็นโจทย์ใหม่ให้ทีมงานต้องขบคิดหาทางออกตลอด ซึ่งลำพังเจ้าหน้าที่เว็บไซต์ teenpath.net ที่จะคอยตอบคำถามได้ครบถ้วนและทันตามความต้องการของผู้ถามได้ทั้งหมดทุกเรื่องคงไม่เพียงพอ ประกอบกับลักษณะคำถามในช่วงหลังปี ๒๕๔๙ เป็นต้นมา เริ่มมีคำถามที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศมากขึ้น จึงมีอาสาสมัครจากเครือข่ายที่เกี่ยวข้องมาช่วยตอบคำถามทางเว็บไซต์เพิ่มขึ้น ดังที่ **ฉันทลักษณ์ รักษาอยู่** เจ้าหน้าที่จากกลุ่มสะพานซึ่งทำงานส่งเสริมความเข้าใจในประเด็นคนรักเพศเดียวกันและเข้ามาช่วยตอบคำถามบนหน้าเว็บไซต์สะท้อนให้ฟังว่า

“คำถามที่พบบ่อย คือ เด็กจะแยกไม่ถูกว่า กะเทย เกย์ ดี ทอม เลสเบี้ยน แตกต่างกันอย่างไร เขาเป็นอะไร ซึ่งจริงๆ แล้วมีหลายลักษณะ เช่น อยากจะเปลี่ยนเพศไปเลย หรือแค่มีบุคลิกเหมือนเพศตรงข้าม แต่ละคนไม่เหมือนกัน มีความซับซ้อน หรือกังวลว่าตัวเองผิดปกติหรือเปล่าที่ชอบเพศเดียวกัน ซึ่งเป็นคำถามพื้นฐานที่ผ่านมาก็ปีก็ยังไม่เจออยู่เรื่อยๆ เราก็จะให้คำแนะนำไปตามรายละเอียดของแต่ละคน จะพยายามสร้างความเข้าใจให้น้องที่ถามมาอยู่เสมอว่า แม้ว่าเราจะแบ่งเพศออกเป็นคร่าวๆ ตามบุคลิกลักษณะแล้ว แต่อย่าลืมว่าแต่ละคน

๑๗

www.teenpath.net กับพันธกิจชี้โพรงให้กระรอกปลอดภัย

มาจากการเลี้ยงดูและอยู่ในสังคมที่ต่างกัน ไม่อยากให้เขาจำกัดตัวเอง
อยู่ในกลุ่ม แล้วถ้าผิดจากนั้นถือว่าผิดปกติ ซึ่งมันไม่ใช่เลย”

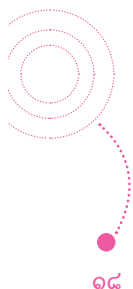
เมื่อประมวลคำถามที่ปรากฏในคอลัมน์คลินิกสุขภาพในช่วง ๓ ปี
ถัดมา (พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๔๙) พบประเด็นคำถามส่วนใหญ่ที่สะท้อน
ความสนใจและปัญหาของกลุ่มวัยรุ่นที่ต่างออกไปจากช่วงแรก ดัง
ตัวอย่าง

“ที่ถั่งอั้นทะ มันมีตุ่มคล้ายๆ กับสิ่วูดตัน ไม่คัน ไม่เจ็บ ไม่มี
หนอง และก็ไม่เคยร่วมเพศกับใครเลย ตอนนี่เครียดมากเลย อยากรู้ว่า
เป็นโรคอะไร รักษาายังไงครับ” (พ.ศ. ๒๕๔๗)

“คือว่าผมชอบมองทั้งผู้หญิงที่สวยและผู้ชายที่หล่อๆ ด้วยครับ
ผมผิดปกติหรือเปล่า คือว่าผมมีอารมณ์ทั้ง ๒ เพศเลยครับ” (พ.ศ.
๒๕๔๗)

“คือว่าไขข้างซ้ายกับขวามันหย่อนไม่เท่ากัน บางทีซ้ายก็หย่อน
กว่าขวา/ขวาก็หย่อนกว่าซ้าย มีทางแก้ไขยังงัยบ้าง แล้วมันเป็นอะไรไหม
เวลาชักกว่าไขซ้ายบางทีก็หลุบเข้าไป/ขวาก็หลุบเข้าไป/บางทีไขทั้งสอง
ข้างก็หลุบเข้าไป มีทางแก้ไขยังงัยบ้างครับ” (พ.ศ. ๒๕๔๘)

บทเรียน ๗ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๑)

“คือผมชอบมองผู้ชายเวลาไม่ใส่เสื้อ หรือแบบว่าเช็กซีๆ นะครับ พอมองแล้วมันก็จะได้หรือแข็ง แต่ผมก็อยากจะมีเมียมีลูกนะครับ ผมเคยมีเพื่อนเป็นเกย์แต่ก็เลิกคบไปแล้ว เพราะความเป็นเกย์ของเขา ไม่ทราบว่าจะไอนิสัยแบบนี้ ผมติดมาจากเค้าหรือเปล่า แล้วมีทางแก้ไขอย่างไร ช่วยตอบด้วยนะครับ ผมไม่อยากเป็นเกย์ ผมอยากมีลูกมีเมียมากกว่าครับ” (พ.ศ. ๒๕๔๘)

ด้วยลักษณะคำถามที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาวิธีการตอบคำถามตามไปด้วย จากยุคแรกที่อาศัยการค้นคว้าข้อมูลข้อเท็จจริงที่มีอยู่ภายใต้โครงการต่างๆ ในองค์กรแพช ต่อมาได้อาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเข้ามาช่วยตอบคำถาม เช่น คำถามด้านสุขภาพทางเพศ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ จะถูกส่งต่อไปยังแพทย์หรือกลุ่มคนทำงานด้านสาธารณสุข แต่หากเป็นประเด็นคำถามเกี่ยวกับการค้นหาตัวเอง หรือความรู้สึกรักเพศเดียวกัน จะส่งต่อไปให้เจ้าหน้าที่ในองค์กรเครือข่ายความหลากหลายทางเพศเป็นผู้ตอบ เพื่อความถูกต้องครบถ้วนและช่วยเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุด

การสานความร่วมมือเพื่อช่วยตอบคำถาม รวมทั้งร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ผ่านทางเว็บไซต์ จึงเป็นเหมือนสะพานเชื่อมความร่วมมือในการ

www.teenpath.net กับพันธกิจชี้โพรงให้กระรอกปลอดภัย

ทำงานระหว่างองค์การพบกับเครือข่ายเชิงประเด็นกลุ่มต่างๆ อาทิ เครือข่ายพ่อแม่ เครือข่ายเยาวชน เครือข่ายความหลากหลายทางเพศ เครือข่ายเพศศึกษา เครือข่ายด้านเอดส์ เครือข่ายด้านการศึกษา เครือข่ายด้านสาธารณสุข ตลอดจนภาคีเว็บไซต์ที่อาจยังไม่เคยนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างตรงไปตรงมามาก่อน ซึ่งเครือข่ายเหล่านี้ใช้เว็บไซต์ teenpath.net เป็นช่องทางในการสื่อสารกิจกรรม ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในเครือข่ายของตัวเองไปพร้อมกัน

ในกรณีที่อาสาสมัครซึ่งเข้ามาช่วยตอบคำถามอาจไม่เคยมีข้อมูลหรือความรู้ในเรื่องนั้นมาก่อน คำถามเหล่านั้นก็ได้ช่วยกระตุ้นให้เกิดการค้นคว้าและสร้างการเรียนรู้ไปพร้อมๆ กันระหว่างผู้ถามและผู้ตอบ ดังที่ **ฉันทลักษณ์ รักษาอยู่** เล่าประสบการณ์การตอบคำถามบนเว็บบอร์ดว่า “แหล่งความรู้เรื่องคนรักเพศเดียวกันในเมืองไทยยังมีน้อยมาก ต้องอาศัยแหล่งข้อมูลจากต่างประเทศซึ่งจะมีกลุ่มเครือข่ายด้านความหลากหลายทางเพศอยู่เป็นจำนวนมาก ที่นำมาเป็นแหล่งอ้างอิงได้ บวกกับประสบการณ์การทำงานของตัวเองและเพื่อนร่วมงานก็สามารถนำมาใช้ตอบคำถามได้” อย่างไรก็ตาม **นิกร อาทิตย์** มองว่าการตอบคำถามทางเว็บบอร์ดจำเป็นต้องมีแหล่งข้อมูลสนับสนุนที่ดี

ผู้ทำหน้าที่ตอบคำถามจึงต้องหมั่นแสวงหาความรู้อยู่เสมอ เพราะ ปัญหาเรื่องเพศมีความหลากหลาย

สิ่งที่น่าสนใจจากหน้ากระดานถามตอบ คือมีการรวมกลุ่มของผู้ที่เข้ามาใช้บริการประจำในคลินิกสุขภาพเพื่อช่วยเหลือผู้ที่กำลังต้องการความช่วยเหลือหรือต้องการที่พึ่ง จากที่เคยเป็นคนถามก็ได้มาช่วยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือแบ่งปันข้อมูลให้ผู้อื่นได้รับทราบ

ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๑ คำถาม รวมทั้ง “ความในใจ” ที่ส่งเข้ามาทางหน้าเว็บบอร์ดเริ่มมีความซับซ้อนมากขึ้น หลายประเด็นชี้ให้เห็นอายุของกลุ่มเป้าหมายที่เพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่เป็นวัยทำงาน รวมทั้งกลุ่มที่มีครอบครัวแล้ว ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการขยายงานและกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวกับงานด้านเพศศึกษาขององค์การแพช คำถามเกี่ยวกับสุขภาพทางเพศของตนเองและสมาชิกในครอบครัวจึงเป็นประเด็นที่ผู้คนในช่วง พ.ศ.นี้ ให้ความสนใจ

“คือเพิ่งรู้ว่าภรรยาเคยมีอะไรกับแฟนหนุ่มในสมัยเรียน ในใจก็อยากให้อภัย แต่มันติดตรงที่ว่า ไม่รู้จะให้อภัยกับอะไร เรียกไม่ถูกว่า ผู้หญิงที่มีสัมพันธ์ในวัยเรียน เราหรือสังคมจะตราหน้าว่าอะไร ช่วยตอบทีนะครับว่า สังคมจะตราหน้าว่าอะไร เพราะไม่อย่างนั้น ก็ไม่รู้ว่าจะให้

www.teenpath.net กับพันธกิจชี้โพรงให้กระรอกปลอดภัย

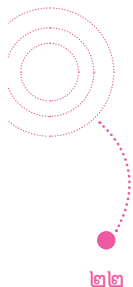

อภัยกับความผิดอะไรนะคะ ช่วยทีนะคะ ตอนนี่เครียดมาก ๆ เลย”
(พ.ศ. ๒๕๕๐)

“อยากมีลูกค่ะ แต่ว่าแฟนบอกว่าร่างกายไม่แข็งแรงเพราะทำงาน
อย่างนี้ เลยไม่ทำให้เราท้องได้เลย เพราะแฟนทำงานตั้งแต่เย็นจนถึง
เช้าค่ะ กิจวัตรประจำวันของแฟนคือการทำงาน เค้าจะทำงานตั้งแต่
ตื่นมาตอนบ่าย ๒ แล้วจะได้นอนอีกทีตอน ๖-๗ โมงเช้าของอีกวัน มี
วิธีไหนไหมคะที่จะทำให้ร่างกายแฟนมีแรงพอที่จะสามารถมีลูกได้ค่ะ”
(พ.ศ. ๒๕๕๐)

พัฒนาการในช่วง ๗ ปีที่ชื่อเว็บไซต์ teenpath.net ปรากฏตัว
บนสื่อออนไลน์ พบว่า มีจำนวนผู้เข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์เพิ่มขึ้นในแต่ละปี
เห็นได้จากการถูกจัดอันดับให้เป็นเว็บไซต์อันดับหนึ่ง เมื่อมีการสืบค้น
ผ่านคำว่า “เพศศึกษา” ในเว็บไซต์ google.com หรือหากค้นผ่านคำว่า
“เพศ” เว็บไซต์ teenpath.net ก็ติดหนึ่งในสิบอันดับแรกที่มีการสืบค้น
มากที่สุดเช่นกัน การได้รับความนิยมที่เพิ่มขึ้นมีผลต่อคำถามในแต่ละ
ช่วงปีที่เปลี่ยนแปลงไป แต่หลักการสำคัญที่ทีมผู้ตอบคำถามประจำ
คอลัมน์คลินิกสุขภาพyddimันมาโดยตลอด คือ ต้องไม่ตัดสิน ชี้ถูกชี้ผิด
ตำหนิ หรือต่อว่าผู้ตั้งกระทู้หรือผู้ที่ส่งคำถามเข้ามา เพราะแต่ละคน

บทเรียน ๗ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๑)

ล้วนมีวิถีชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน สิ่งที่ทำได้คือการให้ทางเลือกที่หลากหลายและเพียงพอเพื่อให้คนเหล่านั้นสามารถนำไปปรับใช้หรือแก้ไขปัญหาชีวิตได้จริง

สิ่งที่เป็นข้อค้นพบของทีมงานจากการถามตอบในคลินิกสุขภาพจนถึงการคัดสรรข้อมูล กลับกรองออกมาเป็นบทความในท้องก้าวทันวัยทีน ยิ่งชี้ให้เห็นความสำคัญของภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาไม่น้อยไปกว่าเนื้อหาที่สื่อสารออกมา เห็นได้จากเมื่อมีอาสาสมัครที่เป็นวัยรุ่นมาช่วยตอบคำถามจะสามารถตอบได้อย่างเป็นกันเองและให้ความรู้สึกที่ใกล้ชิดสนิทสนมมากกว่า อีกเทคนิคหนึ่งซึ่งนิกร อาทิตย์ จากกลุ่ม Bangkok Rainbow ใช้อยู่บ่อยๆ ในการตอบคำถามวัยรุ่นที่กำลังอยู่ในช่วงสับสนกับชีวิต คือ “แนะนำให้เราทบทวนตัวเองให้มากๆ เพราะวัยนี้ เขามองชีวิตยังไม่ทะลุปรุโปร่ง ใช้หลักพิจารณาตัวเอง แต่เราจะไม่ชี้นำเขาว่าเขาเป็นอะไร อยู่ที่นั่นเองตัดสินใจเอง”

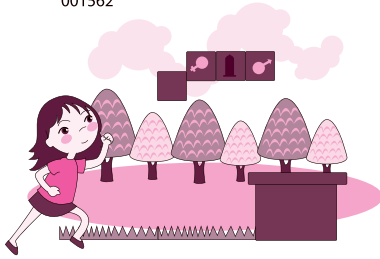
เห็นได้ว่า ยี่งนานวันที่เว็บไซต์ teenpath.net เปิดให้บริการ ความชัดเจนในฐานะเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาซึ่งเป็นที่หัวใจสำคัญของเว็บไซต์ก็ยังมีมากขึ้น

๒๓

www.teenpath.net กับพันธมิตรใจโพรงให้กระรอกปลอดภัย

001562

๕. "เกมเพศศึกษา" ผลผลิตจากกระแส เด็กติดเกม

การอยู่ในแวดวงอินเทอร์เน็ตซึ่งแข่งขันกันด้วยความเร็ว ทำให้พื้นที่หน้าจอของ teenpath.net ไม่อาจนิ่งเฉยอยู่ได้ โดยเฉพาะเมื่อกลุ่มเป้าหมายหลักคือ วัยรุ่น ซึ่งต้องการความเปลี่ยนแปลงที่แปลกใหม่ตลอดเวลา ทำให้ teenpath.net ต้องติดตามอย่างรู้เท่าทันในเครื่องมือการสื่อสารแบบใหม่ๆ ที่จะใช้กับวัยรุ่น ทั้งยังต้องติดตามสิ่งที่อยู่ในกระแสความสนใจของกลุ่มเป้าหมายขณะนั้น ในช่วงปลายปี ๒๕๔๕ ที่กระแสเกมคอมพิวเตอร์ได้รับความนิยมในกลุ่มเด็กและเยาวชนก่อน

บทเรียน ๗ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๑)

ข้างมาก ทีมงานเว็บไซต์จึงได้พัฒนาเครื่องมือใหม่ที่เป็นเกมออนไลน์ทางคอมพิวเตอร์ โดยประยุกต์เนื้อหาเพศศึกษาเข้าไป เรียกว่า “**เกมเพศศึกษา**” มีจำนวนทั้งหมด ๕ เกม

เกมออนไลน์ทางคอมพิวเตอร์ว่าด้วยเรื่องเพศศึกษา ถูกออกแบบและดำเนินการในลักษณะของโครงการความร่วมมือระหว่างองค์การแพธบริษัท MWEB ประเทศไทย และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี โดยนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีสุดท้ายที่เข้าร่วมโครงการจะต้องพัฒนาเกมคอมพิวเตอร์ที่สอดแทรกความรู้เรื่องเพศศึกษาเป็นโครงการงานส่งก่อนสำเร็จการศึกษา โครงการนี้จึงถือเป็นพื้นที่สร้างการเรียนรู้และประสบการณ์ให้กับกลุ่มเยาวชนที่มีทักษะความสนใจในด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ให้รับรู้เนื้อหาเกี่ยวกับเพศศึกษา และสามารถผลิตชิ้นงานที่เป็นประโยชน์ ทั้งยังสร้างความบันเทิงให้กับเพื่อนวัยเดียวกัน

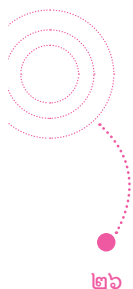
เมื่อพัฒนาเกมเพศศึกษาเสร็จ มีการนำเกมที่ได้ไปทดสอบบนพื้นที่หน้าเว็บจริง และทำการแก้ไขปรับปรุงหลายครั้ง จนมั่นใจได้ว่าเหมาะสมเพียงพอที่จะเปิดให้บริการได้ อย่างไม่รู้จบ หากพิจารณาความสมบูรณ์ของเกมคอมพิวเตอร์ว่าด้วยเรื่องเพศศึกษานี้ อาจยังไม่ครบถ้วน

www.teenpath.net กับพันธกิจชี้โพรงให้กระรอกปลอดภัย

สมบูรณ์เท่ามืออาชีพทำ แต่ก็เป็นที่ชื่นชอบในกลุ่มวัยรุ่นไม่น้อย
ประเมินได้จากจำนวนคลิกที่มีผู้เข้ามาเล่นเกม และจำนวนครั้งของการ
ดาวน์โหลดนับตั้งแต่มีการเผยแพร่ออนไลน์ในเดือนแรกหรือเมื่อ
พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งพบว่า มียอดคนเข้ามาเล่นเกือบหมื่นครั้ง
และเว็บบอร์ดแสดงความคิดเห็นก็เรียกร้องให้มีการพัฒนาเกมเพิ่ม
ขึ้นอีก

๖. กับตัวอย่างสู่การเป็น "แหล่งเรียนรู้เรื่อง เพศศึกษา"

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ องค์กรแพชได้ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายครู
สถานศึกษา หน่วยงานด้านการศึกษา และหน่วยงานที่ทำงานเรื่อง
เพศศึกษากับเยาวชน ริเริ่ม **โครงการก้าวอย่างอย่างเข้าใจ** เพื่อ
ผลักดันนโยบายและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาและเอ็ดส์
สำหรับเยาวชนในสถานศึกษา รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ
การมีสุขภาวะทางเพศของเยาวชน นอกจากนี้ มีการให้ความรู้และ
รณรงค์เรื่องเพศศึกษาผ่านสื่อเว็บไซต์ teenpath.net ด้วย ทำให้รูปโฉม

www.teenpath.net กับพันธกิจชี้โพรงให้กระรอกปลอดภัย

บนหน้าเว็บไซต์ในช่วงปีนี้มีการเพิ่มคอลัมน์ “ก้าวอย่างเข้าใจ” ขึ้น เพื่อเป็นอีกแหล่งเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาผ่านระบบออนไลน์

ในช่วงแรก เนื้อหาในคอลัมน์ส่วนใหญ่เป็นการแนะนำโครงการให้กับกลุ่มเยาวชน บุคลากรด้านการศึกษา และคนทำงานด้านการพัฒนาเยาวชน รวมถึงข่าวสารความเคลื่อนไหวภายในโครงการเพื่อให้เพื่อนร่วมโครงการได้รับรู้อย่างต่อเนื่อง เว็บไซต์ teenpath.net จึงเป็นเครื่องมือหนึ่งในการหนุนเสริมการทำงานให้กับเจ้าหน้าที่โครงการก้าวอย่างเข้าใจ รวมทั้งภาคีเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการทุกคน

“ผมรู้จักเว็บไซต์นี้ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ ที่มีโครงการก้าวอย่างฯ ในตอนแรกเพียงแต่เข้าไปดูเฉยๆ แต่หลังจากอ่านข้อมูลข่าวสาร ก็คิดว่ามีประโยชน์ต่อเด็กๆ มาก จึงได้นำความรู้มาใช้ในปี ๒๕๕๐ โดยแนะนำให้อาจารย์ และผู้ปกครองในโรงเรียนได้รู้จักเว็บไซต์นี้ด้วย” **อาจารย์สมหมาย สำราญบำรุง** ครูผู้รับผิดชอบสอนวิชาเพศศึกษาให้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ โรงเรียนพิบูลย์รักษ์พิทยา จังหวัดอุดรธานี บอกถึงที่มาที่ทำให้รู้จักเว็บไซต์ teenpath.net ไม่ต่างจาก **อาจารย์มยุรี ทับทิมหิน** ซึ่งสอนวิชาเพศศึกษาอยู่ที่โรงเรียนเวทวันวิทยา อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ก็รู้จักเว็บไซต์นี้จาก

บทเรียน ๗ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๑)

การเข้าร่วมอบรมโครงการเดียวกัน เมื่อได้เข้าไปดูเว็บไซต์แล้วพบว่า มีสื่อสมัยใหม่ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับช่วงวัยของนักเรียนหลายเรื่อง จึงนำมาบอกต่อแก่ลูกศิษย์ในชั้นเรียน

การปรับปรุงเนื้อหาบนหน้าเว็บไซต์ในช่วงต่อมา เป็นการเสนอภาพรวมความเคลื่อนไหวภายในโครงการ รวมทั้งบทเรียนจากการดำเนินงาน การมีกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายมากขึ้นเป็นอีกเหตุผลที่ทำให้หน้าเว็บต้องปรับตัวเองอยู่เรื่อยๆ เพื่อตอบโจทย์ความต้องการของกลุ่มครูผู้สอนซึ่งเรียกได้ว่าเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการ โดยเว็บไซต์ teenpath.net ได้เพิ่มพื้นที่สำหรับการเผยแพร่สื่อเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา เช่น คู่มือการสอน หลักสูตร หนังสือ คลิปวิดีโอ หนังสือ และสื่อในรูปแบบใหม่ๆ ที่โครงการก้าวอย่างอย่างเข้าใจผลิตขึ้น เพื่อให้กลุ่มครูอาจารย์สามารถดาวน์โหลดไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

“ผมเข้าไปดาวน์โหลดหลักสูตรในเว็บไซต์มาเป็นแนวทางการสอนเพศศึกษาและเลือกคลิปวิดีโอที่น่าสนใจมาเปิดในชั้นเรียน ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน บรรยากาศในห้องจะสบายๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนถามตอบได้เต็มที่ นอกจากได้ความรู้เรื่องเพศศึกษา

www.teenpath.net กับพันธมิตรใจโพร่งให้กระรอกปลอดภัย

ก็เป็นแรงกระตุ้นให้เด็ก ๆ เห็นว่า โรงเรียนอื่นเขาก็มีความสามารถ
ในการผลิตสื่อวิดีโอได้ด้วย” อาจารย์สมหมาย สำราญบำรุง เล่า
ประสบการณ์ตรงที่ได้รับ

อาจารย์สมหมาย ยังได้นำข่าวสาร รวมทั้งข้อมูลจากการถาม
ตอบบนหน้าเว็บบอร์ดไปปรับใช้กับการทำกิจกรรมของเยาวชน “**กลุ่ม
เห็ดขอนแก่น**” (ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๐) ซึ่งเป็นกลุ่มนักเรียนในโรงเรียน
ที่ทำงานสื่อสารความรู้เรื่องเพศ รวมทั้งสาระความรู้ที่เป็นประโยชน์
อาทิ การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ไปบอก
ต่อแก่เพื่อนๆ ในโรงเรียน รวมทั้งสมาชิกในชุมชน โดยเฉพาะเด็กที่ไม่มี
โอกาสเรียนหนังสือต่อ ปัจจุบันกลุ่มเห็ดขอนแก่นดำเนินกิจกรรม
หลากหลายรูปแบบตามความสามารถไม่ว่าจะเป็นการเล่นดนตรี ร้อง
เพลง เล่นละคร ฉายหนัง หรือแม้แต่การแสดงพื้นบ้านอย่างหมอลำที่
ไม่เพียงสร้างความบันเทิงเท่านั้น แต่ยังสอดแทรกเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ
เรื่องเพศให้กับผู้ชมด้วย

ด้าน **อาจารย์มยุรี** ก็ได้นำหลักสูตรการสอนเรื่องเพศศึกษาจาก
เว็บไซต์ รวมทั้งความรู้จากคอลัมน์คลินิกสุขภาพไปใช้ในการเรียน
การสอน โดยนำมาพูดคุยกับนักเรียนในชั้น ซึ่งพบว่าเด็กนักเรียนกล้า

บทเรียน ๗ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖)

ที่จะพูดคุยและถามตอบมากขึ้น เพราะมองว่าเป็นเรื่องใกล้ตัวและถือเป็นเรื่องธรรมชาติ เช่นเดียวกับ **อาจารย์นิตย์ น้อยนงเยาว์** ครูภาษาไทยจากโรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง กรุงเทพมหานคร เป็นอีกท่านหนึ่งที่เห็นความสำคัญของสื่อออนไลน์ โดยอาจารย์มีเว็บไซต์ของตัวเอง และเมื่อเข้าร่วมโครงการก้าวอย่างอย่างเข้าใจ อาจารย์ก็เห็นช่องทางที่จะเชื่อมเทคโนโลยีที่มีอยู่มาไว้ด้วยกัน “ครูมีเว็บไซต์ของตัวเองชื่อ www.a-nit.com แล้วเราก็เอาเว็บไซต์ที่มีประโยชน์มาลิงค์ไว้ อย่างเว็บ teenpath.net เราก็จะเอาสื่อต่างๆ ในนั้นมา让孩子อ่าน สรุป แล้วนำมาอภิปรายซักถามกันในห้อง บางทีก็เลือกบทความจากสื่อสังวาส (บทความรายปักษ์ที่นำเสนอสถานการณ์และบทความเรื่องเพศศึกษาส่งให้สื่อมวลชน) มา让孩子อ่าน ตอนนี้มี S-exchange (วารสารเพศศึกษารายสามเดือน) ก็น่าสนใจ ก็เอามา让孩子อ่าน บางทีก็เอาที่เขาถามตอบกันมาให้อ่าน เช่น เรื่องท้องไม่ท้อง สงสัยเมนส์ไม่มา โดยก่อนนำเนื้อหามาใช้ ครูจะสำรวจด้วยตนเองให้เข้าใจก่อนว่าในเว็บไซต์มีเนื้อหาอะไรบ้าง แล้วค่อยนำมาทำเป็นเอกสารให้นักเรียนอ่านและอภิปรายแลกเปลี่ยนกัน”

ด้าน **อาจารย์สมยศ วงค์เขียน** อาจารย์ประจำวิชาสุขศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และ ๓ โรงเรียนวัดลาดกระบัง

www.teenpath.net กับพันธกิจชี้โพรงให้กระรอกปลอดภัย

กรุงเทพมหานคร ซึ่งดาวน์โหลดแผนการสอนและหลักสูตรมาใช้ใน
ห้องเรียน พบว่า นักเรียนมีคำถามและมีการพูดคุยที่หลากหลายมากขึ้น
และการนำคลิปวิดีโอเรื่องการใช้ถุงยางอนามัยมาสอนนักเรียนใน
ชั้นเรียน ยังทำให้นักเรียนหลายคนมีความเข้าใจที่ถูกต้องและกระจ่างชัด
กว่าเดิม รวมทั้งช่วยสร้างทัศนคติมุมมองความเข้าใจที่ถูกต้องในการใช้
ถุงยางอนามัยว่าไม่ใช่สิ่งที่น่าอาย แต่คือวิธีหนึ่งในการป้องกันปัญหาที่
อาจตามมาในอนาคต

อย่างไรก็ดี ความวิตกกังวลของคนเป็นครู ซึ่งไม่ต่างอะไรจาก
ความรู้สึกเป็นห่วงเป็นใยลูกหลานที่กำลังอยู่ในช่วงวัยรุ่น ทำให้
อาจารย์วารุณี ศโรภาส ซึ่งรับผิดชอบวิชาแนะแนวในระดับชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ ๒ และ ๔ โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ กรุงเทพมหานคร
ต้องพิจารณาเนื้อหาที่ปรากฏในเว็บไซต์อย่างถี่ถ้วนก่อนจะนำไปประยุกต์
ใช้กับลูกศิษย์ “เว็บไซต์นี้มีการถามตอบความรู้เรื่องเพศศึกษาด้วย
ทัศนคติที่เป็นกลาง ในช่วงแรกก่อนจะนำมาสอนก็กังวลว่าเขาจะเข้าใจ
ตัวเราผิดไหม แต่เราคิดว่าเราเจตนาดี ต้องการให้ข้อมูลเด็ก ถ้าเขาไปรู้
จากอีกด้าน ซึ่งมีข้อมูลทั้งด้านดีและทางยั่วยุเด็ก ก็ไม่มีใครเป็นที่
ปรึกษาให้เขาได้”

บทเรียน ๗ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๑)

ความนิยมที่มีมากขึ้นในกลุ่มครู อาจารย์ รวมทั้งบุคลากรด้านการศึกษา ทำให้เว็บไซต์ teenpath.net เริ่มมีลักษณะความเป็นชุมชนออนไลน์ คือ เป็นพื้นที่พบปะ พูดคุย ไขข้อสงสัย และถูกใช้เป็นช่องทางติดต่อ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งประสบการณ์การสอน เพศศึกษาระหว่างเพื่อนครูด้วยตนเอง สื่อเว็บไซต์อย่าง teenpath.net จึงช่วยย่นระยะทางที่ห่างไกล และช่วยประหยัดเวลาในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันอย่างเห็นได้ชัด จนกล่าวได้ว่า เว็บไซต์ teenpath.net ได้เติบโตขึ้นทั้งในเชิงโครงสร้าง ภาพลักษณ์ แนวคิด และการพัฒนาเนื้อหาซึ่งมิได้จำกัดอยู่เพียงแค่กลุ่มเยาวชนเหมือนในยุคร้านยาอีกต่อไป เพราะจากการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผลโดย TRUEHITS (ระบบให้บริการตรวจสอบสถิติการเยี่ยมชมเว็บไซต์ วิจัยและพัฒนา โดย สำนักบริการเทคโนโลยีสารสนเทศภาครัฐ ภายใต้ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ) ทำให้ทราบเบื้องต้นว่า กลุ่มเป้าหมายที่เข้ามาเยี่ยมชม teenpath.net เริ่มเปลี่ยนจากที่เคยมีเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นมาสู่กลุ่มผู้ใหญ่ที่อยู่ในระบบการศึกษามากขึ้น โดยประเมินได้จากจำนวนครั้งในการดาวน์โหลดหลักสูตรเพศศึกษา และสื่อออนไลน์ต่างๆ ที่เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด (ปี ๒๕๕๑ มียอดผู้ดาวน์โหลดหลักสูตรเพศศึกษา “ก้าวอย่างเข้าใจ” สำหรับช่วงชั้น ๓, ๔ ไปแล้ว ๒๕,๒๘๙ ครั้ง)

๓๓

www.teenpath.net กับพันธกิจชี้โพรงให้กระรอกปลอดภัย

เสียงสะท้อนของคณาจารย์ยังทำให้ทราบด้วยว่า การรณรงค์ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาผ่านสื่อเว็บไซต์อย่างต่อเนื่องทำให้การรับรู้เรื่องเพศในกลุ่มเยาวชนเปิดกว้างขึ้น โดยเฉพาะคนในสังคมที่เปิดใจยอมรับเรื่องเพศศึกษามากขึ้น นอกจากนี้ การมีช่องทางในการสื่อสารที่เพิ่มขึ้นอย่างเว็บไซต์ยังทำให้แต่ละฝ่ายได้รับความคิดและความรู้สึกที่แตกต่างกัน จึงเกิดความเข้าใจอกเข้าใจ และช่วยลดปัญหาช่องว่างระหว่างวัยของคนสองกลุ่มได้ไม่น้อย

“ตอนแรกก็กังวลว่าเด็กจะไม่เข้าใจการเรียนเพศศึกษา เพราะบางครั้งคร่ำครวเขาไม่พูดเรื่องนี้กันเลย ดังนั้น ต้องฝากเด็กไปบอกที่บ้านด้วย ครูเห็นว่าเรื่องเพศศึกษานี้ ถ้าปล่อยให้เด็กคุยไปโดยไม่มีคนคอยบอก ก็จะมีแต่ความสงสัย ไม่มีคำตอบ แต่ถ้ามีคนสอน มีคนแนะนำการคุยนั่นก็เกิดประโยชน์ เพราะเขาจะได้ความเข้าใจที่ถูกต้องไป โดยเฉพาะเด็กวัยมัธยมต้น เป็นวัยที่ไม่ค่อยฟังใคร แต่ถ้ามีวิธีพูดดีๆ เขาจะเข้าใจได้ง่ายมาก” **อาจารย์มยุรี ทับทิมหิน** ซึ่งสัมผัสใกล้ชิดกับวัยรุ่นในท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานีสะท้อนข้อค้นพบที่ผ่านมา

๓๔

ไม่แตกต่างจากเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่โรงเรียนวัดลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร **อาจารย์สมยศ วงค์เขียน** เล่าว่า

เมื่อเริ่มต้นสอนวิชาเพศศึกษา นักเรียนเกือบทั้งหมดไม่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสุขภาพทางเพศของตัวเองเลย เพราะสิ่งเหล่านี้ไม่ถูกสอนมาตั้งแต่ที่บ้าน ไม่ว่าจะป็นชื่อเรียกอวัยวะส่วนต่างๆ ในร่างกาย หรือแม้แต่ความเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นกับร่างกายของเขาเอง ทุกเรื่องต้องมาเริ่มต้นกันที่โรงเรียน และเป็นความโชคดีที่มีสื่อความรู้ในเรื่องเพศศึกษาที่ดีและเหมาะสมกับการเรียนการสอนของเด็กแต่ละช่วงวัย โดยเฉพาะคลิปวิดีโอเพศศึกษาที่เลือกให้บ่อยๆ จะเป็นเรื่องการใช้และทัศนคติที่มีต่อถุงยางอนามัย ซึ่งช่วยให้เด็กๆ เข้าใจเรื่องราวเหล่านี้ได้ง่ายมาก

อาจารย์วารุณี ศโรภาส ได้พบความแตกต่างในการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษากับกลุ่มวัยรุ่นสองกลุ่มอย่างเห็นได้ชัด “ในห้องมัธยมต้น ทุกอย่างเป็นเรื่องใหม่สำหรับเขา พูดอะไรไปเขาก็จะขำกัน แต่ในห้องเรียนมัธยมปลาย เขาค่อนข้างรู้ดี และยังมี การเสริมข้อมูลให้เราด้วย มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันมาก โรงเรียนเรามีนักเรียนหญิงล้วนก็มีทั้งข้อดีข้อเสีย คือเราพูดคุยกันได้เต็มที่เลย แต่ขณะเดียวกัน ก็ไม่ได้แลกเปลี่ยนทัศนคติกับเพศตรงข้าม ทำให้เด็กๆ อาจขาดมุมมองตรงนี้ไป ซึ่งจะได้ข้อมูลจากเว็บไซต์ไปประกอบบ้าง แต่ก็ยังไม่เท่าการที่มีเด็กผู้ชายมาแลกเปลี่ยนด้วยตนเอง อาจารย์จะพยายามหาคลิปวิดีโอ

๓๕

www.teenpath.net กับพันธกิจชี้โพรงให้กระรอกปลอดภัย

จากเว็บ teenpath.net มาให้เด็กดู เพราะถ้าพูดให้เขาฟังเฉยๆ มันไม่จูงใจเท่ากับภาพเคลื่อนไหว”

นอกจากประสบการณ์การเรียนรู้ที่แปลกใหม่ได้เกิดขึ้นกับครูผู้สอนแล้ว ในส่วนของผู้เรียน หลายคนมีทัศนคติที่เปลี่ยนไป คือหันมายอมรับและใส่ใจกับเรื่องสุขภาพทางเพศมากขึ้น เพราะถือเป็นเรื่องใกล้ตัวที่สำคัญและควรต้องเรียนรู้ อีกทั้งยังมีความมั่นใจในการตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างตรงไปตรงมา และสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้ไปทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อตัวเอง โรงเรียนและชุมชนต่อไป ดังตัวอย่างของ **อ้อด** หรือ **ทองแสงไชยแก้ว** นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จากโรงเรียนพิบูลย์รักษ์พิทยา จังหวัดอุดรธานี

“ก่อนหน้านี้ผมไม่มีความรู้เรื่องเพศเลย แต่พอได้เรียนก็ได้รู้เยอะขึ้นมาก โดยเฉพาะเรื่องของผู้หญิง ทำให้เราเข้าใจเขามากขึ้น เพราะที่บ้านผมโดนห้ามไม่ให้พูดเรื่องนี้ แต่พอผมนำความรู้ที่ได้จากห้องเรียนไปคุยให้ที่บ้านฟัง ว่าวัยอย่างผมควรรู้จักแหล่งที่ขายถุงยางอนามัยนะ เพื่อความปลอดภัย ไม่เสี่ยงการติดโรค และเรื่องเพศสัมพันธ์ก็เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของชีวิตเราเอง เขาก็เปิดรับมากขึ้น ส่วน

บทเรียน ๗ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๑)

บรรยากาศในห้องเรียนก็สนุกมาก ผมเข้าเรียนทุกครั้ง ขนาดรุ่นน้องที่ออกไปเรียนโรงเรียนอื่นยังบอกกับผมว่าคิดถึงวิชานี้ มีการพูดคุย ถามตอบซึ่งไม่น่าเบื่อเลยครับ”

นอกจากนี้ บนหน้าเว็บไซต์ teenpath.net ยังเป็นพื้นที่รองรับความสามารถของน้องๆ เยาวชนจากทั่วประเทศที่ร่วมกิจกรรมกับโครงการก้าวอย่างเข้าใจ และมารวมกลุ่มกันภายใต้ชื่อ เครือข่ายเยาวชน V-TEEN เพื่อทำกิจกรรมเสริมสร้างการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา นอกห้องเรียน ในลักษณะเพื่อนคุยกับเพื่อน หรือพี่บอกน้อง โดยใช้พื้นที่เว็บไซต์เป็นช่องทางในการสื่อสารและลดปัญหาเรื่องระยะทางของสมาชิกในกลุ่มที่อยู่ไกลกัน กลุ่มยังได้ผลิตคลิปวิดีโอที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับวิถีทางเพศของวัยรุ่น และนำเสนอสถานการณ์ชีวิตที่เกิดขึ้นจริงมาสร้าง เพื่อสื่อความเข้าใจถึงเพื่อนวัยเดียวกันให้รับรู้ในสิ่งที่หลายคนอยากรู้แต่ยังไม่เคยรู้มาก่อน การรวมกลุ่มของเยาวชนซึ่งทำกิจกรรมต่อเนื่องถือเป็นการรณรงค์และสร้างการเรียนรู้เรื่องสุขภาพทางเพศอีกทางหนึ่ง ซึ่ง **กัณทิมา เพชรคง** ผู้ดูแลเว็บไซต์ teenpath.net ก็คาดหวังไว้เช่นกัน

๓๗

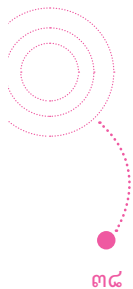
www.teenpath.net กับพันธกิจชี้โพรงให้กระรอกปลอดภัย

“เรามีกลุ่มเยาวชนที่รวมตัวกันภายใต้โครงการก้าวอย่างฯ อยู่แล้ว เขาสนใจจะเอาคลิปลิขิตวิดีโอมาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร มาปรึกษา เราก็ให้แนวคิดและสอนเทคนิคการตัดต่อไปอีกนิดหน่อย เด็ก ๆ ชอบบันทึกเสียงใส่เพลง เขามีศักยภาพกันอยู่แล้ว ขอให้โดนใจและมีพื้นที่ได้แสดงออกเท่านั้น หน้าที่ของเราก็แค่เปิดพื้นที่บนเว็บไซต์ให้เด็ก ๆ เอาคลิปลิขิต ๆ มาอวดกัน คนที่เข้าเว็บไซต์เห็นว่าน่าสนใจ เป็นประโยชน์ ก็ดาวน์โหลดไปใช้งานต่อได้อีก เด็ก ๆ ที่ทำก็ยังมีกำลังใจ”

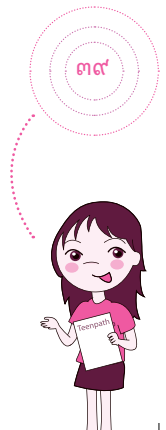
การรวมกลุ่มทำกิจกรรมของเครือข่าย V-TEEN ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๙ เข้าสู่ช่วง “ขาลง” ในปี ๒๕๕๑ เนื่องจากแผนยุทธศาสตร์ขององค์การแพชที่หันมาให้น้ำหนักกับการทำงานผ่านกลุ่มครูอาจารย์ แทนกลุ่มเยาวชน ซึ่งมักประสบปัญหาขาดความต่อเนื่องในการทำกิจกรรมหลังเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาไปแล้ว แต่ถึงอย่างไร เว็บไซต์ teenpath.net ก็ยังคงทำหน้าที่สื่อสารทุกเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศศึกษาไปสู่กลุ่มเป้าหมายที่เป็นครู บุคลากรที่อยู่ในระบบการศึกษา ตลอดจนเครือข่ายคนทำงานเรื่องเพศศึกษากับเยาวชน เพื่อเชื่อมร้อย ชุมชนและเครือข่ายเล็ก ๆ ในแต่ละพื้นที่ทั่วประเทศ ให้กลายเป็น “ชุมชนเพศศึกษา” ในที่สุด

บทเรียน ๗ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๑)

เว็บไซต์ teenpath.net ยังได้จัดทำระบบฐานข้อมูลสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการก้าวอย่างอย่างเข้าใจนับตั้งแต่ปีแรกๆ ถึงปัจจุบัน ทำให้บุคลากรด้านการศึกษา รวมทั้งผู้สนใจมีพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งยังเป็นพื้นที่ในการติดต่อสื่อสารที่สะดวก รวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่าย เปิดโอกาสให้คนต่างเพศ ต่างวัย ต่างสถานะ และต่างบทบาท ได้มาพบปะ พูดคุย ในประเด็นเรื่องที่สนใจร่วมกัน ซึ่งไม่ต่างจากการเป็น “ชุมชนสร้างการเรียนรู้” หรือ “Web Community” ที่เอื้อประโยชน์แก่ทุกฝ่ายที่ก้าวเข้ามาสู่โลกออนไลน์แห่งนี้

www.teenpath.net กับพันธกิจชี้โพรงให้กระรอกปลอดภัย

๗. เสียงสะท้อน และการตอบรับ

ปฏิเสธไม่ได้ว่า เพื่อให้เว็บไซต์ teenpath.net สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานสูงสุด เสียงสะท้อนและความคิดเห็นของผู้ที่เข้ามาใช้บริการเว็บไซต์คือหัวใจสำคัญ เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงหรือพัฒนาเว็บไซต์ให้ดีขึ้น โดยปกติ การรับฟังความคิดเห็นสามารถทำได้โดยตรงเมื่อผู้เข้าชมเว็บไซต์สื่อสารผ่านมาทางคอลัมน์ต่างๆ บนหน้าเว็บ ดังตัวอย่างความคิดเห็นที่เคยโพสต์เข้ามาทางคลินิกสุขภาพ

“จริง ๆ ก็รู้ตู่ ๆ กันมา ลอง search ดูแล้วมันก็ขึ้น เลยลองเข้ามาดู ประกอบกับเราไม่มีที่พึ่ง ไม่รู้จะถามใคร ถามพ่อกับแม่ก็ไม่ได้

บทเรียน ๗ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๑)

ถามเพื่อนก็ไม่แน่ใจ บางเรื่องมันก็ไม่ใช่เรื่องที่เราจะไปถาม เลยลองมาโพสต์คำถามไว้ ดูตัวอย่างคำถามคำตอบก่อนหน้านี้แล้วน่าจะเชื่อถือได้ เว็บไซต์เองก็ไม่ได้มีเฉพาะการถามตอบ แต่มีเรื่องอื่นที่อ่านแล้วน่าจะเชื่อถือได้ด้วย”

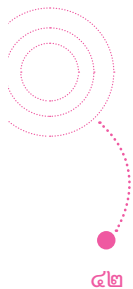
“เพื่อนบอกให้ลองเข้าไปดู แล้วก็ถามเรื่องที่เราไม่แน่ใจ ก็ถามหลายๆ ทาง แล้วลองดูว่าอันไหนน่าจะดีที่สุด ถ้าเป็นเรื่องที่ถามเพื่อนได้ก็ถาม แต่เพื่อนบางคนชอบเอาไปพูดต่อ ก็เลยต้องถามจากเว็บไซต์ที่เขามั่นใจมากกว่า”

กัณฑิมา เพชรคง ซึ่งรับหน้าที่บริหารเว็บไซต์ เล่าว่า ทุกๆ ปี จะมีการทำแบบสำรวจความพึงพอใจ และประเมินความต้องการของผู้ใช้บริการที่มีต่อเว็บไซต์ teenpath.net จากนั้นจะนำผลการประเมินมาวิเคราะห์และพัฒนาเป็นเนื้อหาเพิ่มเข้าไปบนหน้าเว็บไซต์ อย่างไรก็ตาม ความท้าทายในการติดตามประเมินผลเชิงพฤติกรรมของผู้ใช้เว็บไซต์ว่านำไปปฏิบัติหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรหรือไม่เป็นสิ่งที่ติดตามได้ยาก เพราะหากไม่ใช่ผู้ใช้บริการเว็บไซต์ “ขาประจำ” แล้ว จะเข้าหน้าเว็บเดิมน้อยมาก ส่วนใหญ่เข้ามาเพื่อตั้งคำถามทิ้งไว้ และจะเข้ามาอีกครั้งเพื่อรับคำตอบ เมื่อได้คำตอบแล้วก็จะไม่กลับมา

www.teenpath.net กับพันธกิจชี้โพรงให้กระรอกปลอดภัย

รายงานผลหรือแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีก นอกจากนี้มีปัญหาใหม่จึง
ค่อยกลับไปเข้ามาถามอีกครั้ง ในทางกลับกัน การติดตามผลหลังจาก
ตอบคำถามไปแล้วอาจกระทบความรู้สึกส่วนตัวของผู้ถาม จึงเป็นโจทย์
ที่ทำนายคนทำงานสื่อออนไลน์ว่าจะคิดค้นหรือพัฒนาเครื่องมือในการ
วัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ นอกเหนือจากการประเมินผ่านการ
ถามตอบที่ปรากฏบนหน้าเว็บบอร์ด และสำรวจความคิดเห็นจาก
แบบสอบถามเท่านั้นได้อย่างไร

๘. ข้อค้นพบและบทเรียน จากการทำงาน

ทุกวันนี้ teenpath.net ยังถือเป็นเว็บไซต์ที่ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนอกจากคุณลักษณะเฉพาะของสื่อเว็บไซต์ที่มีความเป็นส่วนตัว ช่วยให้ผู้ใช้บริการสามารถรักษาพื้นที่ส่วนตัวไว้ได้แล้ว ในฐานะผู้จัดการโครงการก็วางอย่างเข้าใจ **วรานุช ชินวรโสภาค** เชื่อว่า สื่อออนไลน์เป็นสื่อที่ตอบรับกับวิถีชีวิตของวัยรุ่นได้ดี เพราะในแต่ละวันชีวิตวัยรุ่นเกี่ยวข้องกับสื่อออนไลน์แทบตลอดเวลา ประกอบกับเป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น แต่ก็ไม่กล้าที่จะพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องเพศได้อย่างเปิดเผย การสื่อสารผ่านโลกออนไลน์จึงน่าจะเป็นช่องทางที่

www.teenpath.net กับพันธกิจชี้โพรงให้กระรอกปลอดภัย

เหมาะสมที่สุด อย่างไรก็ตาม การแสวงหาข้อมูลด้วยตัวเองของวัยรุ่นก็จำเป็นต้องได้รับคำแนะนำว่าอย่าด่วนเชื่อหรือด่วนสรุปจนเกินไป เพราะในสังคมโลกออนไลน์ที่ข้อมูลข่าวสารหลั่งไหลถึงกันได้หมด จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องจนน่าเชื่อถือเพียงพอก่อนนำไปปฏิบัติ

ตลอดระยะเวลา ๗ ปีที่เว็บไซต์ teenpath.net ปรากฏอยู่ในโลกออนไลน์ทำให้เกิดข้อค้นพบและบทเรียนสำคัญทั้งจากงานเบื้องหน้าและเบื้องหลังแก่คนทำงานและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องอยู่ไม่น้อย โดยเฉพาะกับการพัฒนาเว็บไซต์ด้านเพศศึกษาให้มีความน่าสนใจยิ่งขึ้นต่อไป

หน้าจอก-เว็บไซต์

การจัดวางรูปแบบบนหน้าแรกของเว็บไซต์ ต้องดูแล้วน่าสนใจ น่าเสนอเนื้อหาอย่างตรงไปตรงมา ไม่ซับซ้อน หรือดูยุ่งยากเกินไป เว็บไซต์ที่ดีควรเอื้อต่อการเข้าถึงข้อมูลเนื้อหาได้ง่าย สิ่งสำคัญต้องยืนอยู่บนฐานความเป็นที่นิยมอยู่แล้ว ซึ่งสามารถทราบได้จากจำนวนครั้งที่มีผู้คลิกเข้าไปชม การทำเว็บไซต์ให้มีความทันสมัยยังเป็นสิ่งจำเป็นไม่ว่าจะเป็นการสร้างความเคลื่อนไหวทั้งด้านเนื้อหาหรือรูปแบบที่ต่อเนื่องเพราะเท่ากับเป็นการบอกผู้เข้าชมเว็บไซต์ให้รู้ว่าเว็บนี้ยังมีชีวิต

บทเรียน ๗ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๑)

และยังคงเคลื่อนไหวอยู่ แต่การเปลี่ยนแปลงเว็บไซต์บ่อยเกินไปก็เป็นสิ่งที่ไม่พึงปฏิบัติ ตลอด ๗ ปีที่ teenpath.net ปรากฏตัวบนสื่อออนไลน์ มีการเปลี่ยนแปลงหน้าเว็บครั้งใหญ่ๆ รวมทั้งหมด ๔ ครั้ง การเปลี่ยนแปลงแต่ละครั้งถือหลัก “รวดเร็ว ชัดเจน เข้าถึงง่าย” ไม่ว่าจะ เป็นวิธีการใช้ลูกเล่นที่ดึงดูดความสนใจ เนื้อหาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ เข้าใจ ชัดเจน รวมถึงการจัดวางคอลัมน์ต่างๆ ให้เข้าถึงได้ง่ายไม่ซับซ้อน

เว็บไซต์ที่จะดึงความสนใจจากผู้เยี่ยมชมได้ควรมีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง กรณีของเว็บไซต์ teenpath.net มีเว็บบอร์ด “**คลินิกสุขภาพ**” ที่ให้บริการถามตอบเรื่องเพศอย่างเปิดเผย จึงเป็นเสมือนที่พึ่งพิงสำหรับผู้ที่กำลังหาทางออกในเรื่องเพศที่กำลังเผชิญอยู่ ประกอบกับในยุคสมัยนี้ยังไม่มีเว็บไซต์ที่น่าเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาวะทางเพศ หรือเรื่องเพศศึกษามากนัก การนำเสนอที่ตรงไปตรงมา ไม่มีเจตนาในการให้ข้อมูลที่เร้าอารมณ์ทางเพศ จึงทำให้ teenpath.net ได้รับการยอมรับ

สำหรับทิศทางคำถามที่ปรากฏบนเว็บไซต์ teenpath.net ในช่วง ๗ ปีที่ผ่านมา สรุปเป็นประเด็นหลักๆ ที่ปรากฏมาโดยตลอดรวม

www.teenpath.net กับพันธกิจชี้โพรงให้กระรอกปลอดภัย

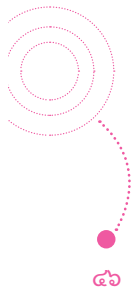

๓ ประเด็น คือ ๑) ความสัมพันธ์ทางเพศและการคุมกำเนิด ๒) สุขภาพทางเพศ ๓) ความหลากหลายทางเพศ โดยพัฒนาการด้านเนื้อหาของคำถามมีการเปลี่ยนแปลงจากยุคแรกๆ น้อยมาก สิ่งที่แตกต่างมีเพียงสำนวนภาษาที่ใช้ และคำถามที่สะท้อนแนวโน้มปัญหาที่รุนแรงมากขึ้นในกลุ่มวัยรุ่น เช่น คำถามที่เกี่ยวกับการทำแท้ง หรือคำถามที่แสดงให้เห็นความตึงเครียดทางเพศที่ทวีมากยิ่งขึ้น เป็นต้น

งานหลังจก-เว็บไซต์

สำหรับเว็บไซต์เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาแล้ว หัวใจสำคัญ คือ การมีระบบดูแลเว็บไซต์ที่ทำงานได้อย่างรวดเร็ว สามารถปฏิบัติการบนหน้าเว็บได้อย่างทันท่วงที หากมีคอลัมน์ถามตอบหรือเว็บบอร์ด ต้องหมั่นสำรวจความเคลื่อนไหวบ่อยๆ ชนิดที่เรียกว่า “เกาะติด” เป็นรายชั่วโมงโดยควรแยก Web Page หน้าบ้านกับระบบหลังบ้าน (Back Web) คนละส่วนกัน เพื่อจะได้ดูแลการทำงานของระบบได้เองโดยตรง เป็นการป้องกันผู้ที่จะเข้ามาแทรกแซงหรือสร้างความปั่นป่วนบนหน้าเว็บบอร์ด ไม่ว่าจะเป็นปัญหาไวรัส การโฆษณาหาคู่ การจำหน่ายสินค้า การใช้ถ้อยคำที่หยาบคายต่อว่าผู้ที่เข้ามาถามด้วยอคติส่วนตัว ตลอดจนจนพวกที่ขอมมาท้วงเว็บลิงค์เพื่อให้เข้าไปในเว็บไซต์ของตัวเอง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเว็บไซต์ลามก อนาจาร

บทเรียน ๗ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๑)

การพัฒนาเนื้อหาที่ปรากฏบนหน้าเว็บเป็นงานเบื้องหลังสำคัญอีกอย่างที่จะเลยไม่ได้ เนื้อหาที่นำเสนอต้องสอดคล้องกับความต้องการและตามทันความเปลี่ยนแปลงของกลุ่มเป้าหมาย ทีมงานจึงต้องทำความเข้าใจและเกาะติดการเปลี่ยนแปลงและความเคลื่อนไหวของกลุ่มเป้าหมายอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการสังเกตการณ์ความเปลี่ยนแปลงบนพื้นที่หน้าจอ หรือติดตามการถามตอบบนหน้าเว็บบอร์ดเป็นประจำ จากนั้น นำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อค้นหาสิ่งที่กลุ่มเป้าหมายต้องการให้ได้ใกล้เคียงที่สุด ซึ่งกระบวนการเช่นนี้จะได้ผลดีหากสามารถทำเป็นประจำและต่อเนื่อง

การสร้างเครือข่าย

กล่าวได้ว่า การเป็นชุมชนออนไลน์ที่บรรจุชุดคู่มือการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาซึ่งเอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง ทำให้ teenpath.net พัฒนาสู่การเป็น “ชุมชนสร้างการเรียนรู้” ขึ้นมาได้ โดยสิ่งที่ทีมงานยึดมั่นเป็นหลักการสำคัญมาโดยตลอด ได้แก่

- มีความชัดเจนในประเด็นที่นำเสนอ นั่นคือ การเรียนรู้เรื่องเพศสำหรับเยาวชน ซึ่งถือเป็นโจทย์สำคัญที่ทำทนายการทำงานขององค์การแพธมาโดยตลอด

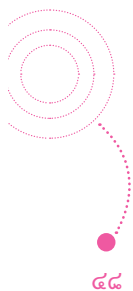
๔๗

www.teenpath.net กับพันธกิจชี้โพรงให้กระรอกปลอดภัย

- ตระหนักในการทำหน้าที่สร้างกระบวนการเรียนรู้ในกลุ่มวัยรุ่น
ให้รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง ขณะเดียวกัน ต้องทำให้ผู้ใหญ่
เปิดใจยอมรับวัยรุ่นท่ามกลางยุคสมัยที่เปลี่ยนไป
- ยึดหลักเป็นผู้สร้างทางเลือกและเชื่อมประตูทางออกให้กับ
ชีวิตวัยรุ่นที่กำลังประสบปัญหา ไม่ตีตรา ต่อว่า หรือซ้ำเติม
ปัญหาให้กับวัยรุ่น

เหตุนี้เอง ทำให้ teenpath.net กลายเป็นเครื่องมือสำคัญใน
การสร้างเครือข่ายระหว่างองค์กรแพชกับกลุ่มคนทำงานเรื่องเพศ ไม่
ว่าจะเป็นภาคีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเนื้อหาโดยตรง เช่น องค์กร
พัฒนาภาคเอกชนต่างๆ เครือข่ายวิชาการ เครือข่ายครูอาจารย์
นักเรียน ที่ร่วมโครงการก้าวอย่างอย่างเข้าใจ หรือภาคีที่ทำงานพัฒนา
เครื่องมือหรือเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่หันต่อสถานการณ์ของกลุ่มเป้าหมาย
 อาทิ กลุ่มนักศึกษาที่ผลิตเกมเพศศึกษา เครือข่ายเว็บไซต์เชิงธุรกิจ
 ดังเช่นกรณีการผลักดันเนื้อหาเรื่องเพศจนเกิดเป็นห้อง “I care” บน
หน้าเว็บไซต์กระทู้ดอทคอม เป็นต้น

๕๕

การต่อยอดงานภาคสนามกับงานเว็บไซต์

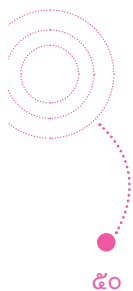
นอกเหนือจากการเติบโตในรูปของเครือข่ายคนทำงานแล้ว การมีสื่อเว็บไซต์ได้ถูกใช้เป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันและขับเคลื่อนให้เกิดกิจกรรมต่างๆ ภายใต้โครงการที่องค์การแพชก่าลังดำเนินการอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการก้าวอย่างอย่างเข้าใจ ซึ่งมีการรวมตัวกันของกลุ่มเยาวชนที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกันจากหลากหลายโรงเรียน เช่น เครือข่ายเยาวชน V-TEEN หรือกลุ่มชมรมภายในโรงเรียนเดียวกัน อย่างกลุ่มเห็ดขอนขาวที่จังหวัดอุดรธานี ซึ่งสะท้อนให้เห็นกิจกรรมความเคลื่อนไหวที่ต่อยอดเพิ่มขึ้นมากกว่าการใช้พื้นที่หน้าเว็บไซต์เพียงอย่างเดียว ด้วยการรวมตัวกันทำกิจกรรมรณรงค์สื่อสารความรู้เรื่องเพศให้กับประชาชนในพื้นที่ข้างเคียง การทำกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ภายในกลุ่ม หรือภายในโรงเรียนที่สมาชิกแต่ละคนกำลังเรียนอยู่ เช่น การทำกลุ่มละคร กลุ่มเท่าทันสื่อ เสียงตามสาย รวมทั้งการผลิตสื่อเว็บไซต์ให้กับโรงเรียน

อย่างไรก็ดี การพัฒนาเครื่องมือสื่อสารอย่างคลิปวิดีโอ หรือเว็บไซต์นั้น เป็นตัวอย่างผลสะท้อนถึงความเข้มแข็งของการทำงานสร้างกิจกรรมในพื้นที่ ทำให้เกิดการรวมกลุ่มกันเข้มแข็งจนกลายเป็นเครือข่ายที่ต้องการสื่อสารในเรื่องเดียวกัน และมีความชอบในเครื่องมือ

www.teenpath.net กับพันธกิจชี้โพรงให้กระรอกปลอดภัย

ที่คล้ายคลึงกัน แต่จะยั่งยืนหรือไม่เพียงใดนั้น จำเป็นต้องอาศัยการ
สร้างสรรค์กิจกรรมภาคสนามที่สม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพราะนั่นจะ
ทำให้เกิดการพัฒนาหรือคิดค้นเครื่องมือ วิธีการใหม่ๆ ในการทำงาน
ซึ่งสื่อออนไลน์อย่างเว็บไซต์ถือเป็นเพียงเครื่องมือหนึ่งในบรรดา
เครื่องมือที่มีอยู่มากมายในปัจจุบัน

บทส่งท้าย

แม้ปัจจุบันเว็บไซต์ teenpath.net จะเป็นทางเลือกของคนจำนวนมากที่มีคำถามหรือข้อสงสัยในเรื่องเพศ แต่การเรียนรู้เรื่องเพศในโลกออนไลน์สำหรับสังคมไทยยังจำเป็นต้องมีพื้นที่เพิ่มขึ้น และควรทำการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเป้าหมายรู้จักเว็บไซต์เหล่านั้น เพื่อช่วยในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่ายขึ้น ขณะเดียวกัน ครอบครัวและสถานศึกษาซึ่งถือเป็นสถาบันที่ใกล้ชิดชีวิตเด็กและวัยรุ่นมากที่สุด ควรมีบทบาทสำคัญในการผลักดันและสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมให้เกิดการทำงานอย่างมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาคีที่มีความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหาเรื่องเพศศึกษา และนักพัฒนาระบบเพื่อประดิษฐ์คิดค้นเครื่องมือใหม่ๆ ในการสื่อสารเรื่องราวให้ไปถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากและตรงจุดที่สุด พร้อมๆ กับการจัดการสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เหมาะสมต่อการพัฒนาประชากรที่มีคุณภาพ มากกว่าการหวังพึ่งพาสื่อออนไลน์อย่างเว็บไซต์เพียงอย่างเดียว

สรุปพัฒนาการเว็บไซต์ teenpath.net

	ร้านยาเพื่อนวัยรุ่น	คลินิกสุขภาพ - ก้าวทันวัยทีน
ปีที่เริ่มต้น	๒๕๔๔ ฝากไว้กับเว็บไซต์ของกรม อนามัย กระทรวง สาธารณสุข ภายใต้เมนู เพื่อนใจวัยรุ่น (Friend Corner)	๒๕๔๕ www.teenpath.com และ เปลี่ยนเป็น www.teenpath.net
กลุ่มเป้าหมายหลัก	อายุ ๑๓-๑๘ ปี	อายุ ๑๓-๑๘ ปี และ วัยทำงาน กลุ่มที่มีครอบครัวแล้ว
เนื้อหาหลัก	สุขภาพทางเพศ เพศสัมพันธ์ ที่ปลอดภัย วิธีคุมกำเนิด โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	ประเด็นที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว ในกลุ่ม เพื่อน การค้นหาหรือนิยมทางเพศ ของตัวเอง การรักเพศเดียวกัน
การเผยแพร่สื่ออื่นๆ ประกอบบนหน้า เว็บไซต์	-	คอลัมน์ถามตอบ (เว็บบอร์ด) ใน “คลินิกสุขภาพ” บทความใน “ก้าวทันวัยทีน”

ตลอดช่วง ๗ ปีที่ผ่านมา

เกมเพศศึกษา	โครงการก้าวอย่างเข้าใจ
ปลายปี ๒๕๔๕ www.teenpath.net	๒๕๔๖ www.teenpath.net
อายุ ๑๓-๑๘ ปี	นักเรียน ครูอาจารย์ หน่วยงานด้านการศึกษากลุ่มทำงานเรื่องเพศศึกษากับเยาวชน
การเรียนรู้เรื่องเพศผ่านเกมออนไลน์	แนะนำโครงการก้าวอย่างฯ รายงานข่าวสารความเคลื่อนไหวภายในโครงการ บทเรียนจากการดำเนินงาน
เกมเพศศึกษาออนไลน์	คู่มือการสอน หลักสูตร หนังสือ คลิปวิดีโอ หนังสือ และสื่อในรูปแบบใหม่ๆ

